

20. sajandi kunst

Kaasaegne kunst

MOODNE KUNST

20. sajandi jooksul loodud kunst on mitmekesine. Moodsa kunsti all mõeldakse eelkõige kapitalistlikes riikides loodud kunst, mis ei sea eesmärgiks looduse täpset edasiandmist. Moodne kunst koosneb tervest reast suundadest ja stiilidest.

Moodsa kunsti voolud on näiteks **ekspressionism** (kunstniku tunnete ja meeleolude väljendamine), **kubism** (esemete taandamine lihtsateks geomeetristeks kujunditeks, esindajad Pablo Picasso, Georges Braque, Fernand Leger), **futurism**, **sürrealism** (fantaasiakunst, mis loob nägemusi või unenägusid meenutavad kujutluspilte, esindajad Marc Chagall, Salvador Dali, Joan Miro jt), **abstraktsionism** (ei püüa kujutada midagi looduses olemasolevat, vaid kasutades maalikunsti vahendeid väljendab kunstniku meeleolusid, tundeid, suhtumisi. Esindajad on näiteks Vassili Kadinsky, Kazimir Malevitš, Piet Mondrian).

Fovism-

pr.k. fauves- metsaloomad kunstivool, mida iseloomustavad puhtad värvilaigud, hoogsad pintslitõmbed ja julged moonutused. Tekkis 20.saj.alguses Prantsusmaal.

HENRI MATISSE

MAURICE de VLAMINC

ANDRÉ DRAIN

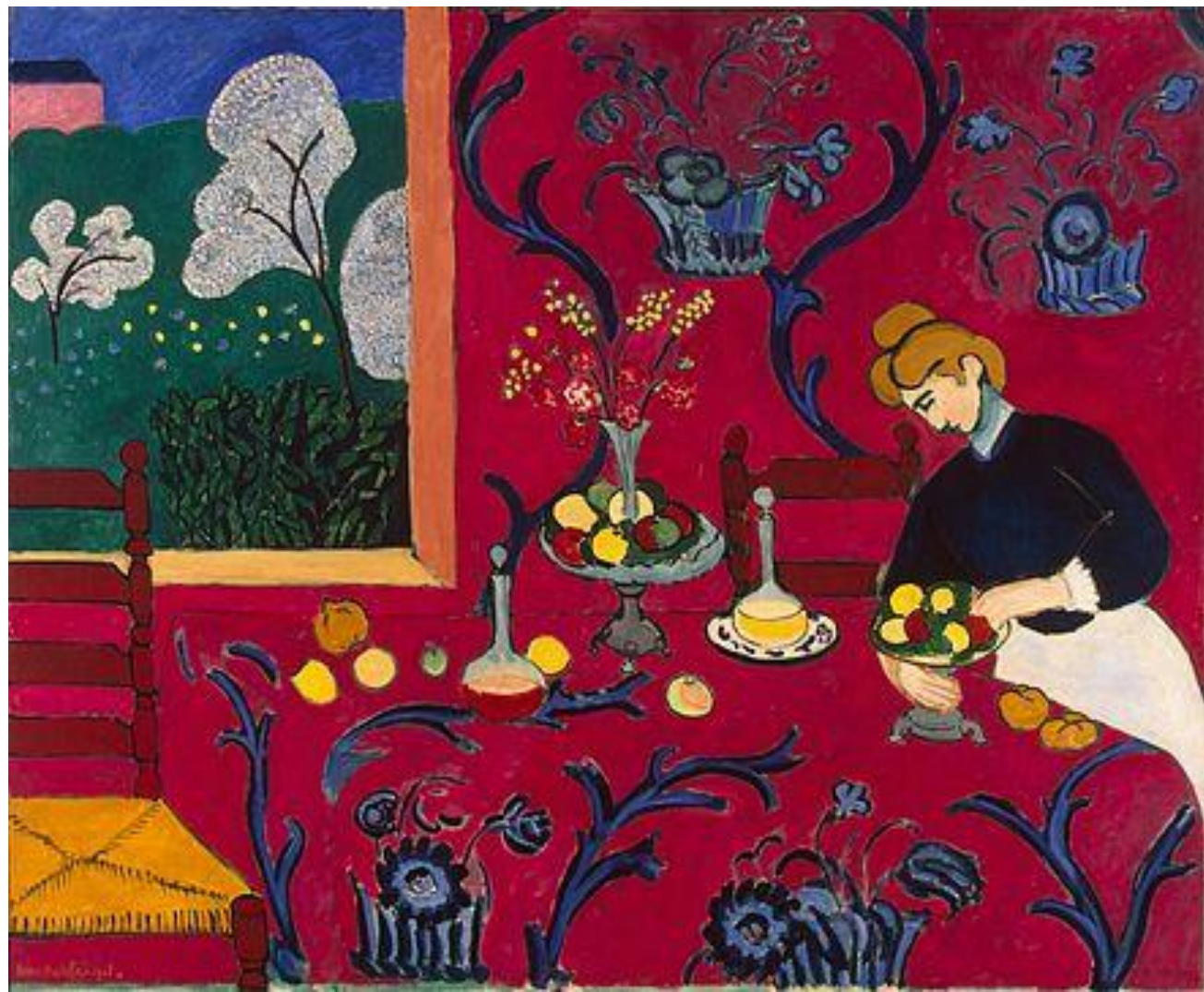
**HENRI
MATISSE
“Tants”**

“Vestlus”

“Punane ruum”

MAURICE de VLAMINC

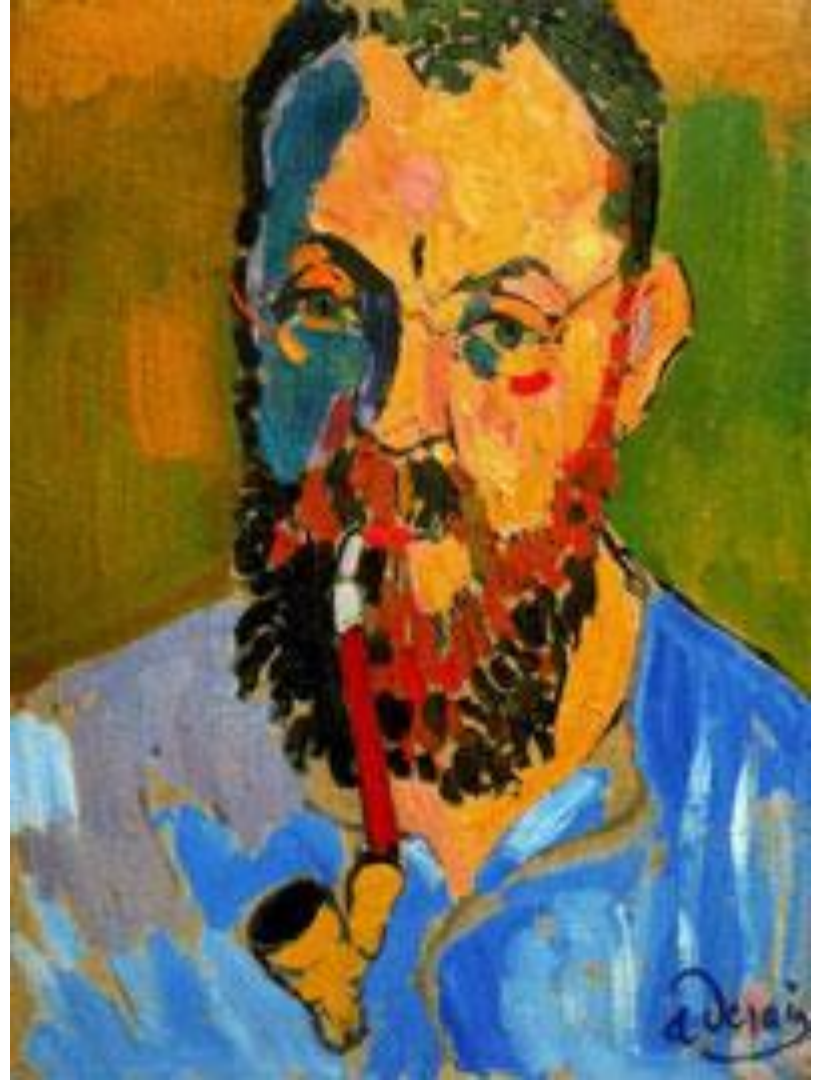
Vlaminicile oli suurimaks eeskujuks van Gogh, kelle eeskujul ta maalis **faktuursete loetavate ja hoogsate pintsli aukudega**. Samuti nagu van Gogh, pidas Vlaminic väga oluliseks värvi väljenduslikkust, seetõttu arendas ta tugevalt edasi maali **ekspressiivsust**.

**„Maastik
punaste puudega“**

ANDRÉ DERRAIN

„Matisse 'i portree“

FUTURISM

- Itaalias 20. sajandi

alguses tekkinud kunstivool, mis
eitas agressivselt mineviku
kultuuritraditsioone ja esteetilisi
norme ning ülistas tulevikku, uut
tehnikalistlikku ühiskonda,
kaasaegset suurlinna, kiirust jne.

ФУТУРИЗМ

В изобразительном искусстве футуризм отталкивался от фовизма, заимствуя у него цветовые находки, и от кубизма, у которого перенял художественные формы, однако отвергал кубический анализ (разложение) как выражения сущности явления и стремился к непосредственному эмоциональному выражению динамики современного мира. Главные художественные принципы — скорость, движение, энергия, которые некоторые футуристы пытались передать достаточно простыми приёмами. Для их живописи характерны энергические композиции, где фигуры раздроблены на фрагменты и пересекаются острыми углами, где преобладают мелькающие формы, зигзаги, спирали, скошенные конусы, где движение передаётся путём наложения последовательных фаз на одно изображение — так называемый принцип симультанности.

Umberto Boccioni

"Paindlikkus"

«Эластичность»

Ekspressionism

Kunstivool, mis seab esiplanile kunstniku enda mõtete, tunnete ja elamuste kujutamise ning väljendamise. Ekspressionistid maalisid erksate tugevate värvidega, kujutasid emotsionaalseid teemasid.

Ekspressioon - väljendus

Ekspressiivne - väljendusriikas

Foovidega samaaegselt loodi Saksamaal Dresdenis rühmitus "**Die Brücke**" (Sild) , mille noori kunstnikke hakati ekspressionistideks nimetama.

.Ka foovid olid väljenduskuunstnikud, aga ekspressionistide eneseväljenduse põhisisuks olirahutus, mõnikord ühiskonna kriitika ja maailmavalu, parema ühiskonna igatsus.

Ekspressionistid kujutasid kõike dramaatilises valguses.

Nende teosed ei pidanud ilusad olema, vastupidi. Oma suhtumise väljendamiseks deformeerisid nad sageli inimest või esemeid oma maalil.

Kasutati üldistatud ja nurgelist joonistust, teravaid värvikontraste või hoopis segati värvid "poriseks".

Samal ajal kogunes Dresdenis ekspressionistide rühmitus "**Der Blaue Reiter**" (Sinine ratsanik"), kelle looming oli võrreldes Brücke karmi maalimislaadiga tundlik ja hingestatud.

Kuigi mõlema rühmituse maalimislaad oli erinev, ühendas neid veendumus, et kunsteos ei pea matkima loodust vaid tungima selle pealispinna alla.

Maalijad saavutasid tõelise väljendusvabaduse.

L. Kirchner

“Berliini Street”

L. Kirchner

“Viis naist tänaval”

Kubism-uuenduslik kunstivool, mida iseloomustab tugev vormideformatsioon, mitu vaatepunkti jm. Tekkis 20.saj alguses Prantsusmaal.

Selle stiili alusepanijaks sai Hispaania päritoluga **Pablo Picasso** oma suuremõõtmelise maaliga "Avignoni neiud".

Kui Picasso seda oma sõpradele näitas, oli nende reaktsioon lausa negatiivne, nii et kunstnik ei pannud seda teost peaaegu kümme aastat näitusele.

Praegu peetakse aga seda maali 20.saj. kunsti pöördepunktiks ja üheks moodsa kunsti tähtteoseks.

Pablo Picasso ideede jagajaks ja kubismi edasiarendajaks sai prantslane **Georges Braque**.

Kubistid taandasid esemed lihtsateks geomeetrilisteks kujunditeks ehk hakkasid pildi erinevaid osi geomeetrilisena kujutama.

Tundub, et nad on looduses esinevad esemed ja olendeid justkui osadeks lahti võtnud, neile lihtsustatud vormi andnud ja siis uuesti pildile kokku pannud.

Lisaks võib inimene või ese olla maalil korruga otse- ja külgvaates.

Tavaliselt on kubistlikud maalid pruunikates, rohekates ja hallikates toonides.

Peamisteks väljendusvahenditeks on jooned, pinnad ja hele-tumedused.

Maaliti portreesid, natüürmorte, maju.

Georges Braque

„Natüürmort“

Sürrealism-kunstivool, mis tähtsustas loomingu lähtealusena unenäod, alateadvuse, intuitsiooni, fantaasia. Tekkis 1920. aastate alguses.

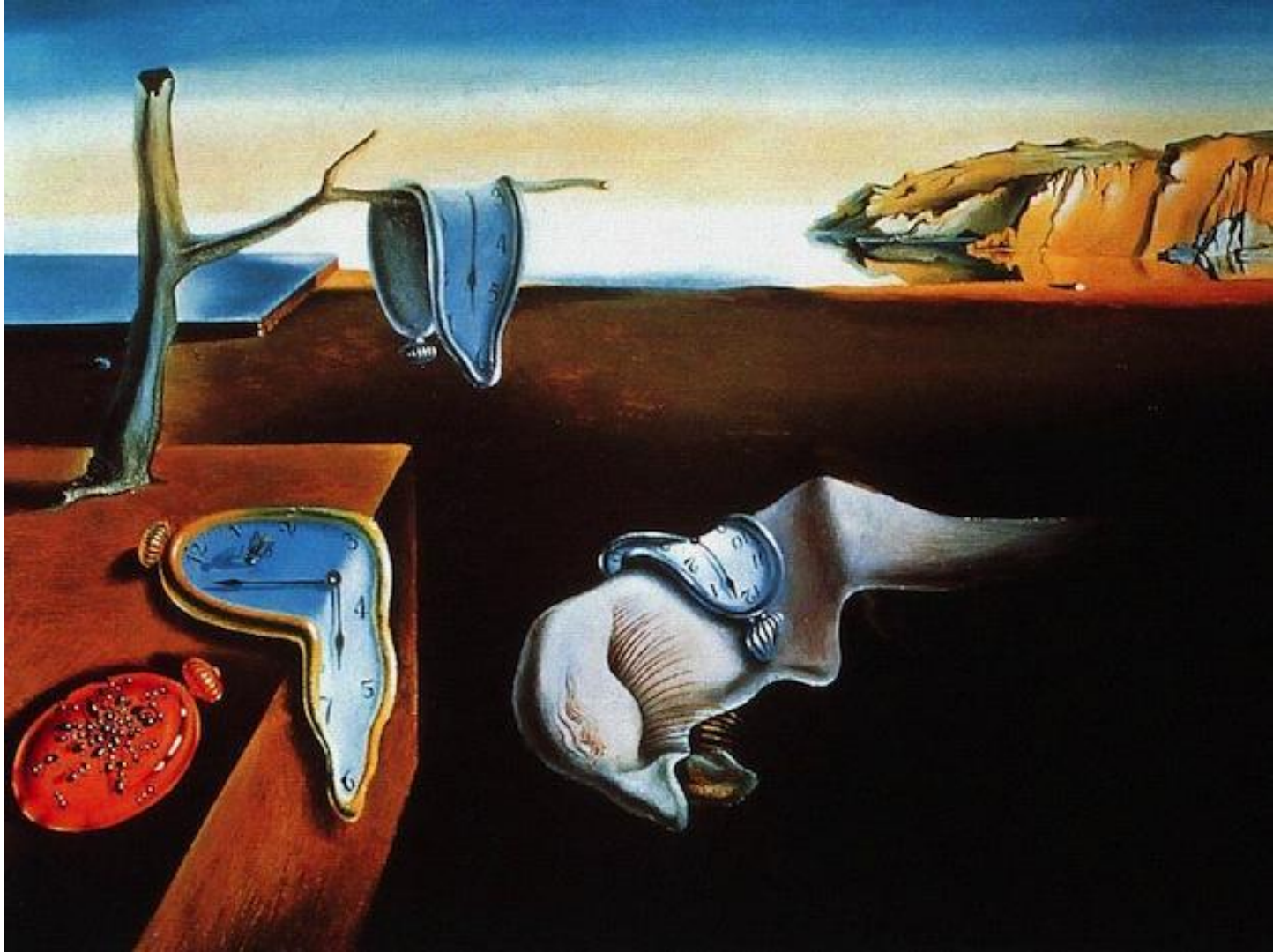
Sürrealism sai alguse pärast Esimest maailmasõda Pariisis. Selle liikumise eesotsas oli kirjanik ja kriitik André Breton, kes aastal 1924 avaldas esimese sürrealistliku manifesti ning hakkas välja andma ajakirja La Révolution Surréaliste. **Breton** ja tema ümber koondunud kirjanikud ning kunstnikud lähtusid **Sigmund Freudi** psühhoanalüüsi alastest uurimustest allasurutud alateadvusest. Nad arvasid, et ühiskond ja kultuur kammitseb inimest ning üritasid tungida inimese sisemusse, aistingute maailma, et vabastada fantaasia igasugusest mõistuse kontrollist. Sürrealistid pidasid alateadvuse allasurumist ka Esimese maailmasõja põhjustajaks, seega olid nende teooriad nii psühholoogilise kui ka poliitilise tähendusega.

Esiialgu levis sürrealism kirjanduses ja teatrikunstis. Kasutati automaatset kirjutamist.

Kunstis üritati harrastada mõistuse kontrollist vaba, juhusest lähtuvat joonistamist-maalimist. Mõnikord valmistati teoseid ka kollektiivselt aga nii, et tulemust nägid tegijad alles lõpus.

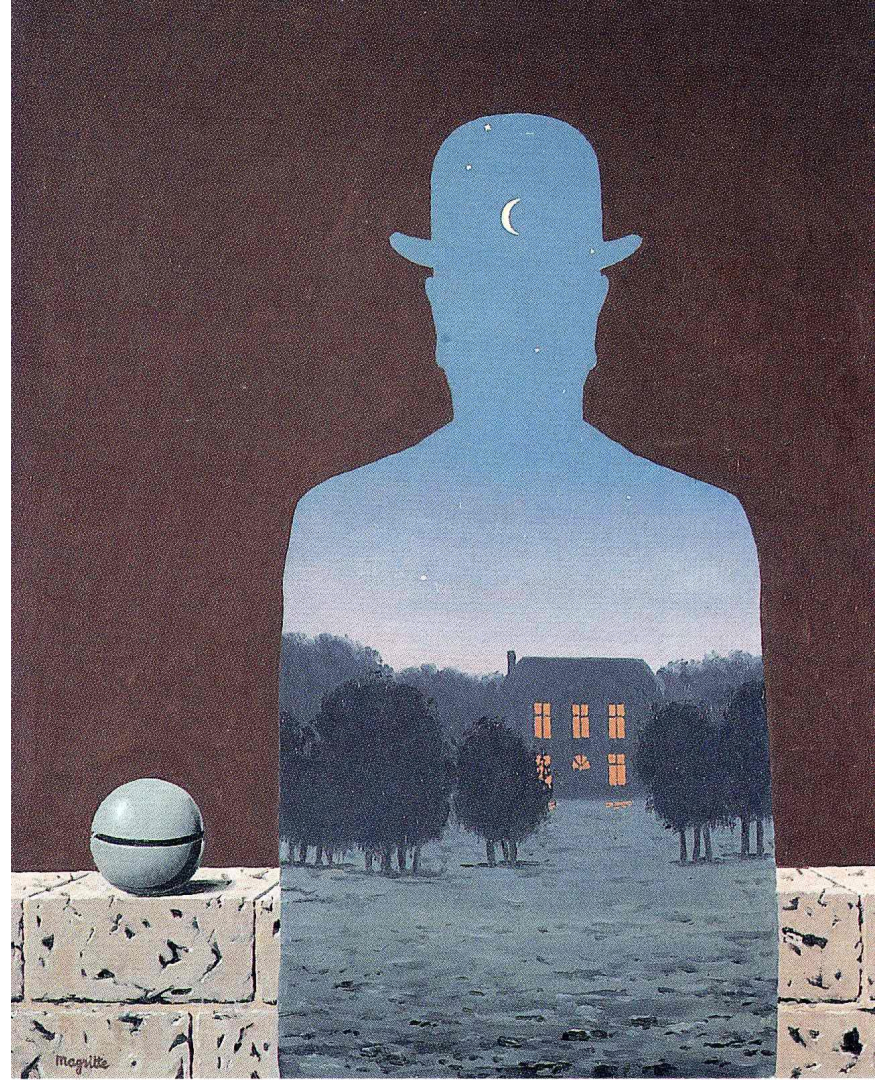
Salvador
Dali

"Mälestuste
püsivus"

Renè Magritte

“Önnelik doonor”

Dadaism

tekkis I maailmasõja ajal Zürichis (1916 a.)
Anarhismilähedane kunstisuund. Eitati ja rünnati seniseid
ühiskondlikke väärtusi, sh. kunsti, soositi kunstniku
vabandust, juhuse abi kasutamist ja absurdset huumorit.

Marchel Duchamp (1887-1968)

Marchel Duchampi peetakse üheks 20. saj. olulisemaks kunstnikuks.

Trepist alla tuleva akti puhul laenas Duchamp futuristide võtet liikumist edasi anda ja jagas pinna kubistide kombel osadeks. Pilt mõjub kui paroodia nendele vooludele.

Mona Lisa puhul joonistas ta lihtsalt reprole vuntsid ja habeme ette, mis tundub paljudele kindlasti kunsti rüvetamisena.

Abstraksionism-

kunst, mis on esemetu, nonfiguraalne, mittekujutav. Tekkis 20.saj.

Esimene suund e. **ekspressiivne abstraksionism** sai alguse

Kandinskyst. Seda suunda iseloomustab fantaasiaküllus ja kaunid värvid.

Mõnikord võib leida vihjeid tegelikkusele.

Teine suund e. **geomeetiline abstraksionism** sai alguse **Malevitši ja**

Mondriani loomingust, kus pearõhk on asetatud geomeetriliste kujundite kasutamisele ja maali läbimõeldud kompositsioonile.

Vassili

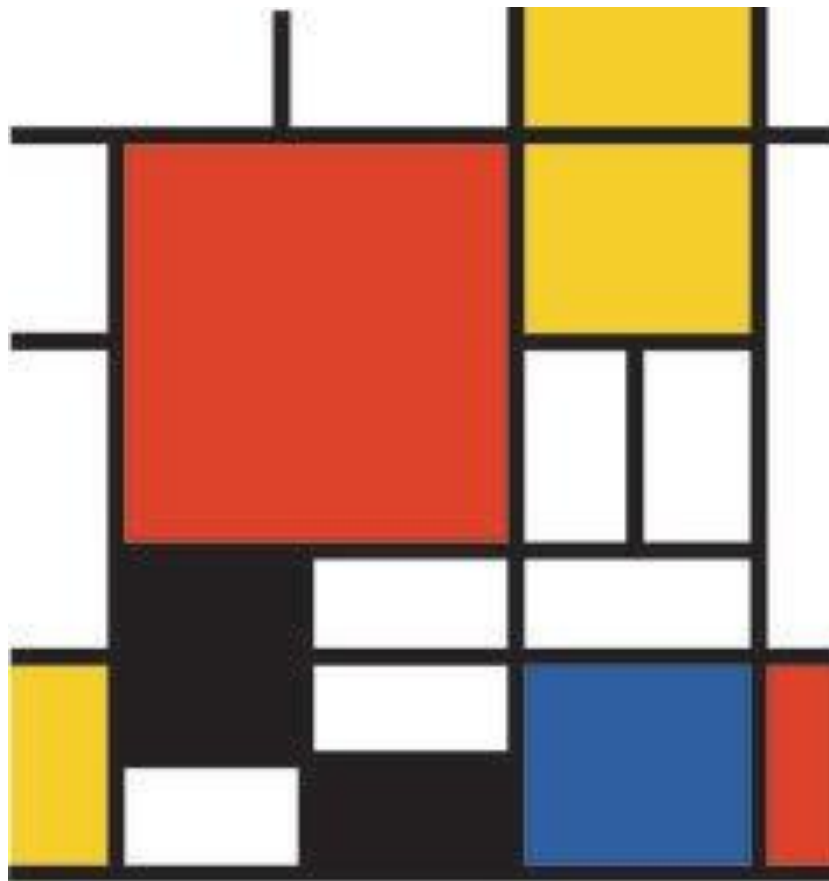
Kandinsky

“Kompositsioon X”

Mondrian

Mondrian

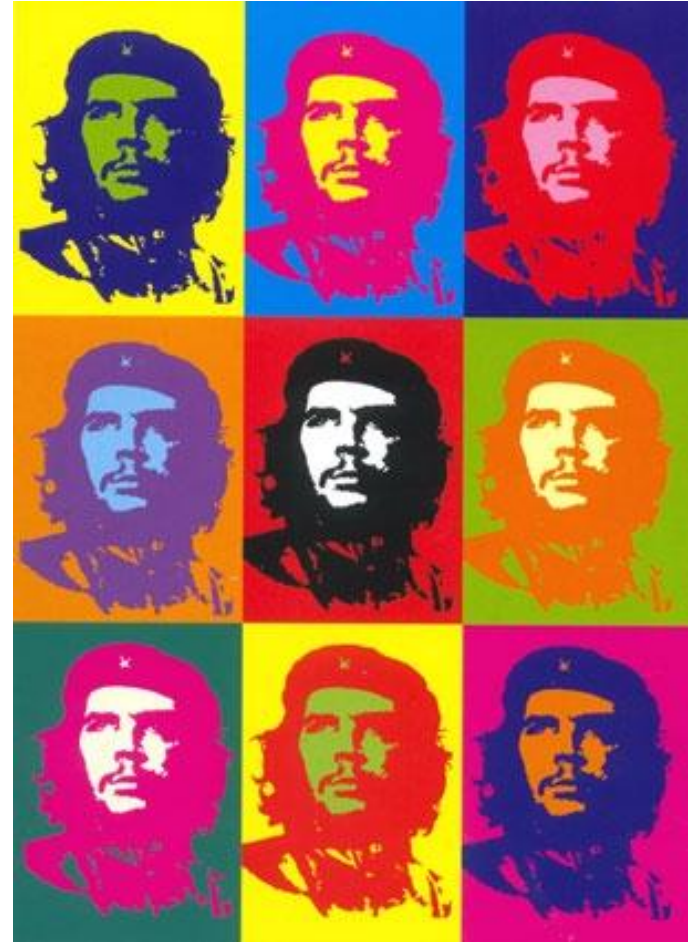
M O N D R I A N
FUNDAMENTOS GRÁFICOS | NATALIA LUNA

Popkunst-kunstivool, mis kasutab massikultuuri ja kaasaegse surlinna standardsest visuaalsest keskkonnast „laenatud“ kujundeid. Tekkis 1950.aastatel Inglismaal ja Ameerikas. Esindajad: **Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg, Hamilton**

Andy Warhol

"Sinine
Marilyn"

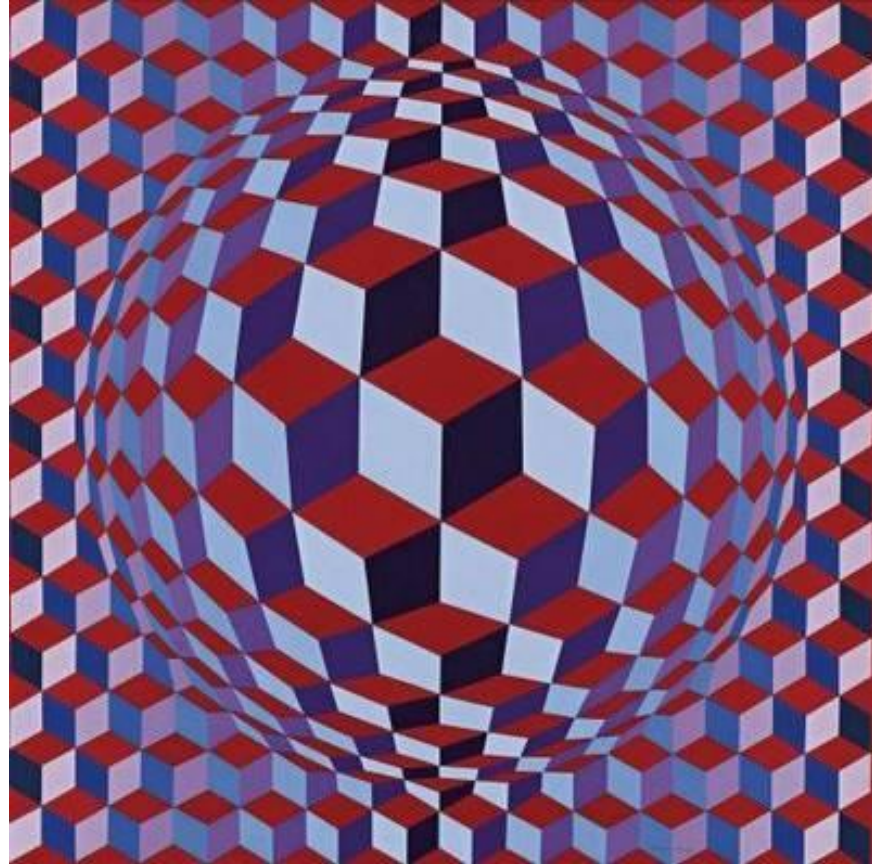
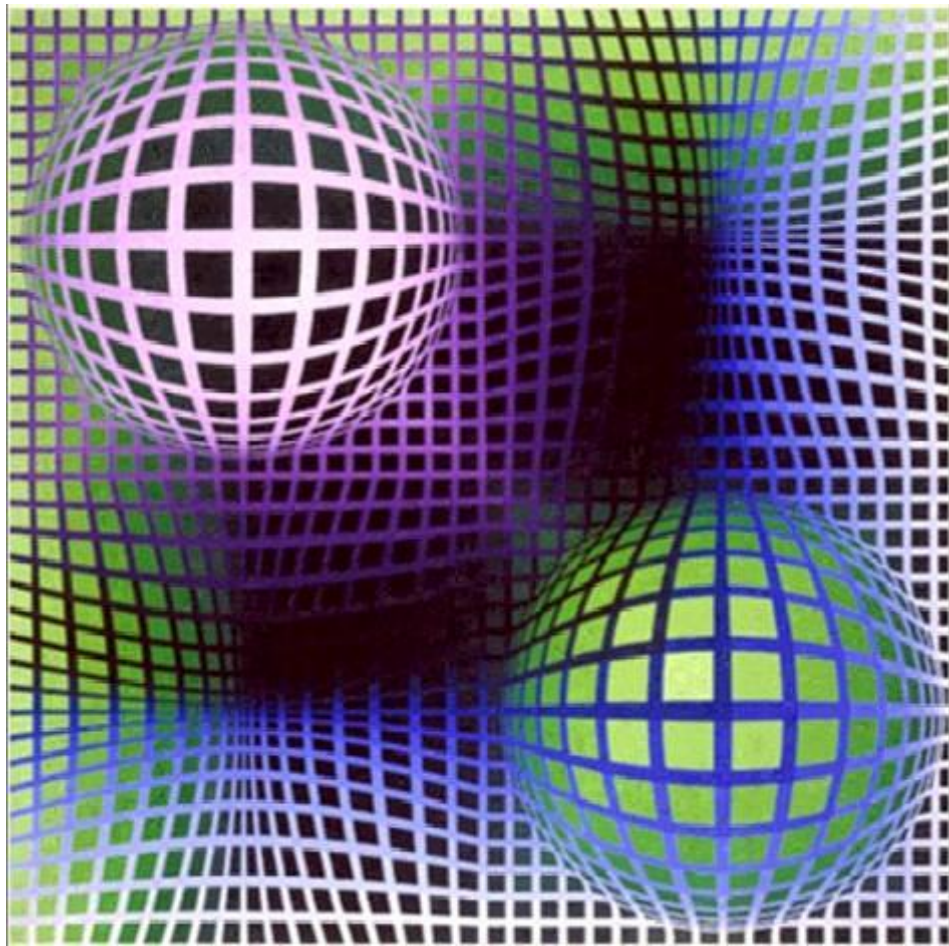

OP-kunst

(optilinekunst)

kunstivool, mis põhineb nägemisillusiooni kasutamisel. Potiline illusioon-valgusesse ja nägemisse puutuv meeltepete, tajueksimus, pettekujutus. Tekkis 1960.aastate alguses. Esindajad: B. Riley, **V. Vasarely.**

V. Vasarely.

Kaasaegne kunst-

olemusest väga mitmekesine ja laia ulatusega kunst.

See pole lihtsalt moodne kunst, mille on loonud nüüdisaegne inimene.

Kaasaegsel kunstil puuduvad kindlad stiilitunnused. Tihti räägib kaasaegne kunst aktuaalsetel teemadel, meist endist, meie igapäevasest keskkonnast ja eluviisist. Kunstnikud tunnevad huvi kõige vastu ja ükski teema pole neile võõras. Teos võib olla erinevalt viimistletud, esitatud ja mitmesuguse esteetilise ilmega. Olulisem on kontseptsioon ehk idee. Kasutatakse just neid vahendeid ja eksponeerimiskohti, mis sobivad kunstniku ideedega kõige paremini. Eri väljendusvahendid (näiteks video, graafika, skulptuur jne) on tihti omavahel ühendatud. Kaasaegse kunsti mõistet kasutatakse kunstiteaduses umbes 1970. aastatest.

Abstraktne ekspressionism - abstraktne kunsti variant, tekkis USA-s. 1940-1950a. Soosis spontaansust, ilma mõistuse kontrollita loomingut. Pildid koosnevad värvilaikudest, millel kindlaid vorme.

Jackson

Pollock

Rady-made

Toode, mida esitatakse kunstiteosena. Esimesena viljeles **M. Duchamp** 1913.a.

"Fontään"

"Jalgrattaratas"

Minimalism

Abstraktne kunstivool, mida iseloomustab vormi lihtsus ja tahtlik jutustava sisu minimaliseerimine. Tekkis 1960. aastatel USA-s. Esindajad: **C.Andre**(skulptuur), F.Stella (ma:

Kontseptualism-

(ideekunst)

kunstisuund, mis tähtsustab
kunstiteose sõnastatava idee
ja sisu; tihti
eksponeeritaksegi vaid teksti.
Tekkis 1960. aastate lõpus
USA-s.

Kehakunst-(bodi art)-kunstivorm, kus objektiks on inimese keha, mida maalitakse, kaunistatakse jne. Tekkis 20.saj.

**Hüperrealism,
ka
fotorealism-
-kunstivool, mis
lähtub fotost ja
kujutab
tegelikkust
detailsest.**

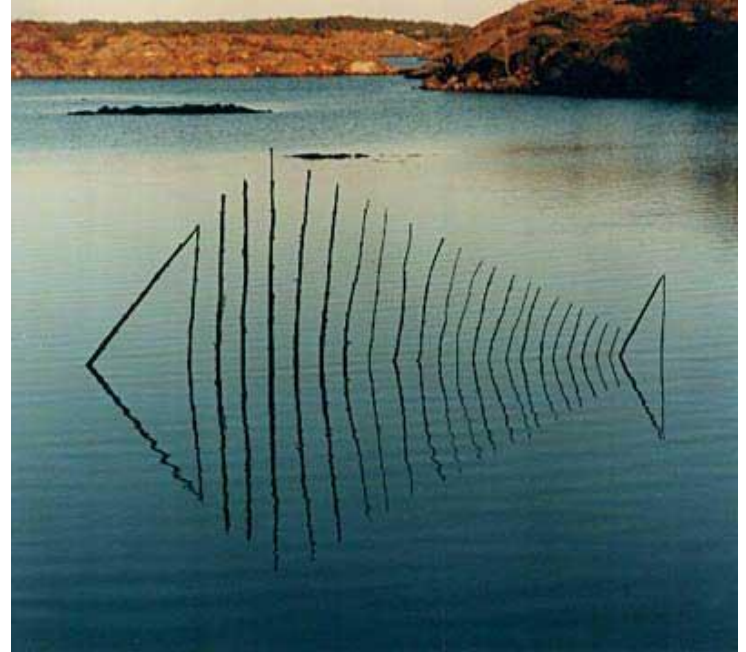
Performanse-Sooritus; etenduskunst, tegevuskunsti vorm. Tekkis

1960.aastate lõpus. Esindaja: J.Beuys, M. Abramovic, Eesstis S.T. Annus.

Maakunst-(land-art)

looduslike materjale kasutav ning loodust, peamiselt maastikuvorme ümberkujundav kunstivorm. Tekkis 1967.a.

Hi-tech (ingl.k. *high technology*-kõrgtehnoloogia)- arhitektuuris tehnika ja tehnoloogia kõrgtaset esitlev ning rõhutav suund.

Installatsioon.

tehnikas mingi seadme
ülesseadmine
ja seadistamine; paigaldatud
seadmestik;
kunstis kunstikavatsuslikult
üles seatud objekt.

Videoinstallatsioon

Videokunsti alaliik, kus videopilt installeeritakse näituseruumi eraldi kunstiteosena. Tekkis 1960. aastatel

